

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Lege Capitularium revocati sunt prisci mores. Interrupti iterùm ob bella civilia. Concilium Paris. an. 829. petit à Ludovico Pio ut synodi bis in anno celebrentur; & synodus Lingonensis à Carolo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Concil. Emerit. c. 1.

sione regia: Tempore quo Concilium per Metropolitanam voluntatem & regiam iussione electum fuerit agere. Et in canone VII. Comprovinciales Episcopi, dum a suo Metropolitaniano fuerint admoniti, presentes esse debeant ad locum temporis debiti. Quae res non extra regiam agitur voluntatem. Necessariam esse in Gallia Regis permissionem agnovit etiam Concilium Meldense habitum anno DCCCXLV. *Ut Principes, juxta decreta Canonum, per singulas provincias saltem bis aut semel in anno a Metropolitanis & diocesanis Episcopis synodice conveniri concedant.*

Concil. Meld. c. 1.

VII. Quoad tempus autem celebrationis Conciliorum; canon quintus Concilij Nicæni præcipit ut Concilia illa bis in anno habeantur. quod in canone quoque apostolico XXXVII. statutum est, & in Antiocheno & Chalcedonensi Concilio. Discrimen porro reperitur quoad tempus celebrationis. Quippe Nicæna Synodus primum conventum in Quadragesima haberi præcipit, ante Pascha; secundum verò, per Autumnum. At canon apostolicus, quem sequitur Antiochenus, primum conventum agi jubet quarta septimana Pentecostes, id est, quarta septimana post festum Paschatis. Quippe quinquaginta dies qui intercedunt à die Paschatis usque ad festum Pentecostes, quod quinquagenarium illum numerum claudit, comprehenduntur vocabulo Pentecostes in hoc loco, quemadmodum & in Actis Apostolorum, apud Tertullianum, & alibi. Primum igitur conventum quarta septimana post festum Paschatis agi jubet canon apostolicus, secundum verò mense Octobri. quod in titulo quoque septimo decretorum Leonis primi Papæ statutum reperitur. Verum Novella Iustiniani celebrationem horum Conciliorum semel tantum in anno fieri concessit. quod etiam secuta est Synodus in Trullo, & secunda Nicæna, utraque Græca.

Concil. Antioch. c. 10.

Mali Gathofredos verba Iustiniani in Nov. 137. c. 4. quæ supra sunt ex hoc canone Antiocheno, sic interpretatus, quarta septimana, id est, die Mercurij & cum Iulianum sit, quarta septimana.

Nov. 137. c. 4. Syn. in Trullo c. 8. Septima Nic. c. 6.

VIII. Similibus mutationibus obnoxium in Gallia fuit illud tempus. Synodus enim Reiensis anno CDXXXIX. & Arausicana biennio post habita statuerunt ut Concilia illa bis in anno celebrentur. Sed synodus secunda Aurelianensis eas semel in anno fieri decernit: *Ut Metropolitanis singulis annis comprovinciales suos ad Concilium evocent.* Neque verò existimandum est Gallos hujus institutionis formam mutuatos esse ex Iustiniano. Nam præterquam quòd imperio ejus subiecti non erant, observandum est Concilium illud fuisse habitum anno quingentesimo trigesimo tertio, cum Novellæ Iustiniani, quarum auctoritate hæc canonum modificatio introducta est, anno tantum quingentesimo quadragesimo primo editæ fue-

rint. In ea ergo sum sententia ut existimem utrosque formam hujus institutionis sumpsisse ex canonibus Africanis, qui semel in anno statuunt celebranda esse Concilia generalia Africae. de quibus agam suo loco. Concilium Toletanum III. habitum anno DLXXXIX. hanc temporis præscriptionem secutum est cum quadam prudentia. Decrevit namque ut auctoritas antiquorum canonum, quæ bis in anno præcipit Concilia congregari, inviolata permaneat. Et tamen habita ratione longitudinis itinerum & paupertatis Ecclesiarum Hispaniæ, edicit ut semel in anno Episcopi conveniant ad locum quem Metropolitanus elegerit: *Ut stante priorum auctoritate canonum, quæ bis in anno præcipit congregari Concilia, consulta itineris longitudine & paupertate Ecclesiarum Hispaniæ, semel in anno, in locum quem Metropolitanus elegerit, Episcopi congregentur.* Idipsum confirmavit sanctus Gregorius ad Episcopos Galliarum scribens: *Et quidem quid de habendo bis in anno Concilia patrum irregulis statutum non latet. Sed ne forte aliqua impleri hoc necessitas non permittat, semel tamen in anno sine excusatione aliqua decernimus congregari; ut expectatione Concilij nihil pravum, nihil præsumatur illicitum. Nam plerunque, etsi non amore justitiæ, metu tamen examinis, abstinetur ab hoc quod omnium notum est posse displicere iudicio.*

Concil. Tol. 3. c. 8.

Gregor. lib. 7. ep. 110.

IX. Antiquum jus restitutum est in Capitalibus: in quibus decretum est, juxta canones Antiochiæ & Chalcedonis, qui illic laudantur, ut Concilia provincialia bis in anno teneantur. Et quia tumultus in regno suborti eorum usum interruperant, Concilium Parisiense habitum anno DCCCXXIX. diseruit apud Imperatorem hinc oriri gravem contemptum auctoritatis episcopalis, quoniam Clerici, qui obedire volebant ordinariis correctionibus Episcoporum suorum, aures Imperatoris importunè pulsabant. Ludovicum autem Pium orant patres ut eis libertatem concedat bis in anno coeundi, juxta canones, aut saltem semel, ut jus suum cuique tribuere possint. *Ob id ecclesiastica utilitati, inquit, magnum dispendium, & principalibus auribus insolens impedimentum, & multorum impunitas nascitur flagitiorum. Infra: Si hæc semel in anno per unamquamque provinciam celebrata fuerint, & honor ecclesiasticus vires ordinis sui obtinebit, & impudentia quorundam superbiorum Clericorum, quæ passim auctoritate canonica calcata auribus imperialibus molestiam ingerit, cessabit.* Tum etiam Presbyteros, Diaconos, eosque qui se laicos existimant, ad Concilium accedere volunt: *Ut in ipsis Conciliis adsint Presbyteri & Diaconi, & omnes qui se laicos existimant, &*

Capital. lib. 9. Tit. 13.

Concil. Paris. v. 14. c. 26.

synodi experiantur examen. Quæ verba omnino descripta sunt ex canone xx. Antiocheno. Similia à Carolo Calvo postulavit Synodus Lingonensis anno octingentesimo quinquagesimo octavo. Et Concilium quidem Lateranense sub Innocentio III. ea Concilia semel in anno celebrari præcepit. Sed, longiorem moram præscriperunt Concilia Basileense & Tridentinum, & Constitutio Blesensis; quæ unoquoque triennio jubent ea Concilia convocari. Quod spatium definitum est ad exemplum Concilij Matifconensis secundi. Sed in eo aberratum est, ob hoc videlicet quòd canon ultimus illius synodi explicatus est de Conciliis provincialibus; qui tamen loquitur de Conciliis generalibus Gallix, ut dicam inferiùs.

Ordonnance de
Louis.

CAPVT XIV.

Synopsis.

- I. In synodis provincialibus agitabatur causa ecclesiastica.
- II. Majores cause referebantur ad sedem apostolicam. Iudicia synodorum provincialium qua lata erant de disciplina, suprema erant auctoritatis; nec ab eis appellare licebat. Quid placitum Concilio Sardinensi; quod nihil detraxit de suprema Conciliorum provincialium auctoritate, quoad Presbyteros. Canones Sardinenses proferuntur à Zozimo Papa sub titulo Nicanorum.
- III. Hic agendi modus offendit Afros. Status controversia proponitur. Verus canonis xvii. Sardinensis sensus adfertur. Explicantur verba epistole Concilij Africani ad Celestinum. Balsamo notatus.
- IV. Concilium Carthagenense vetuit ne Presbyteri ad transmarina iudicia appellent.
- V. Suprema illa potestate fruebantur Concilia provincialia Galliarum. Probatum ex Innocentio primo.
- VI. Et ex Concilio Francofordinensi. Cur ad hæc Concilia convenire iubeantur Comites.
- VII. Conciliorum provincialium suprema potestas confirmata est in Concilio viii. Oecumenico.
- VIII. Sub Carolo Calvo primum infracta eorum auctoritas, ob appellationes Presbyterorum ad sedem apostolicam. Transmarinum iudicium, & Transalpinum. Servandos canones admonet Carolus ad Ioannem VIII. scribens.
- IX. Quædam Ecclesia consentiebant Presbyteros damnatos iudicari in Synodo Romana. Fraclara distinctio Caroli.
- X. Ecclesia Gallicana non pertinet ad specialem Diocesim Romanam. Nicolai primi plenum calliditate consilium Episcopos Gallicanos ad Concilium Romanum invitantis. Eius consilium eludunt Episcopi Gallicani. Quandoquæ h teneantur accedere ad Concilium Romanum. Urget iterum Nicolaus, sed irritum conatum. Princeps iure proprio prohibere potest ne Episcopi regni sui Romam accedant.
- XI. Ioannes VIII. Episcopos Gallicanos revocavit ad observationem prisca consuetudinis. Tempe-

ramentum Hadriani II. in causis Presbyterorum. Eorum successores appellationes Presbyterorum admiserunt.

XII. Concilia provincialia possunt condere canones, modo contrarij non sint canonibus Conciliorum generalium. Probatum variis exemplis ex Gallia & Hispania. Item ex auctore Apologetici pro Decretis Gregorij septimi.

XIII. Notatus Gratianus; à quo recedit auctor Glossæ. Seculi nostri sententia de auctoritate Conciliorum provincialium. Declarationes Cardinalium pro explicatione Concilij Tridentini non obviunt apud nos.

I. **Q**VENAM materia tractanda sunt in his Conciliis provincialibus definiti canon quintus Nicænus, itémque vigesimus Antiochenus. In eum itaque census referendæ sunt causæ Clericorum & laicorum qui ab Episcopis suis excommunicati sunt, accusationes adversus Episcopos, difficultates quæ contingebant circa administrationem bonorum ecclesiasticorum, & in univèrsum, omnes controversiæ & dubitationes quæ ad ceremonias sacrorum, personas, & res ecclesiasticas pertinent. Propter utilitates ecclesiasticas & absolutionem earum quæ dubitationem controversiamque recipiunt. Hæc autem omnia unico verbo complectitur Concilium Chalcedonense, & *ἀνακρίνωτα*, quæ emerferit, ut vertit Dionysius Exiguus, id est, negotia quæ incidunt, quod in Novella Constitutione cxxxvii. explicavit Imperator Iustinianus.

II. Materiae fidei, & majores dubitationes, quæ pertinebant ad aliquod caput disciplinæ canonice quod nondum satis explicatum esset, referebantur ad Papam in Occidente per Consultationes; ut fuscè differui in dissertatione de iudiciis canonicis Episcoporum. At iudicia in synodis illis reddita quoad disciplinam, summæ erant auctoritatis, ut constat ex Concilio Nicæno, non solum quoad correctionem & depositionem Presbyterorum aliorumque inferioris ordinis Clericorum, sed etiam quoad depositionem Episcoporum. Itaque appellationi locus non erat, nullaque alia antiquitus ratio suppetebat damnatis quam ut rescripto Principis negotium retractaretur in majore synodo; quando videlicet agebatur alicujus Episcopi causa, aut aliquod negotium magni momenti. Ei auctoritati temperamentum in Occidente adhibuit Sardinensis Synodus, in gratiam Episcoporum gradu suo dejectorum; data nimirum licentia appellandi apostolicam sedem, ut iudicium renovetur in provincia, si Romanus Episcopus existimaverit renovandum esse. Quoad verò Presbyteros & laicos excommunicatos nihil innovatum fuit: quoniam